

Asia: VN/9627/2026

Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntonne pääasiallinen sisältö

Lausuntonne pääasiallinen sisältö

Liiketoiminnan työelämätoimikunta vastustaa esitystä työelämätoimikuntien lakkauttamisesta. Työelämätoimikunnat ovat vakiinnuttaneet asemansa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistajina sekä työelämäyhteistyön konkreettisena toteuttajana etenkin tutkinnon perusteiden kehittämistyössä.

Toimikuntatyössä työnantajat, työntekijät ja opetusalan edustajat osallistuvat yhdessä opetushallituksen edustajien kanssa laadun varmistamiseen ja tutkintojen kehittämiseen. Tämä yhteistyö ei ole korvattavissa virkamiestyöllä. Lopettamista perustellaan valtiontalouden sopeuttamistoimilla, mutta HE-luonnos ei esitä euromääräisiä säästölaskelmia. Järjestelmä kuitenkin toimii asiantuntijaverkoston laajuuteen nähden pienehköillä resurssikustannuksilla (sihteeristö ja jäsenpalkkiot). Suhteessa ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoitukseen toimikuntatoiminnan kustannukset lienevät pienet etenkin, kun huomioidaan kuinka merkittävän laajasti työelämä saadaan toimikuntatyössä mukaan etenkin tutkinnon perusteiden kehittämistyöhön.

Perusteluissa mainitaan, että ammatillisen koulutuksen laadun keskeinen varmistaja ovat tutkinnon perusteet. Tutkinnon perusteet ovat kuitenkin vain vaatimukset, joihin opiskelijoiden osaamisen hankkiminen tähtää ja jonka mukaan arviointi tehdään. Tosiasiassa laadun varmistamista tulisi tehdä tarkastelemalla sitä, miten näytöt on järjestetty ja mihin osaamisen arviointi on perustunut. Työelämätoimikunnat ovat arvioineet näyttöjen toteutuksia ja osaamisen arvioinnin laatua valtakunnallisten datatietojen perusteella, vierailukäynneillä ja käsittelemällä opiskelijoiden oikaisupyyntöjä. Näiden tarkasteluiden pohjalta liiketoiminnan työelämätoimikunnalla on selvä näkemys siitä, että lakisääteistä laadunvarmistusta tarvitaan. Vaikka 126 § edellyttää koulutuksen järjestäjiltä laadun arviointia ja kehittämistä, niin tosiasiassa tämä harvoin ulottuu osaamisen osoittamisen arviointiin. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien lakisääteisyyden poistumisen jälkeen ei ole myöskään mitään järjestelmällistä tapaa varmistaa, että osaamisen osoittaminen suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan lain ja tutkinnon perusteiden mukaan.

Ehdotamme, että Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää toimikuntajärjestelmän kehittämistyön, jossa tavoitteena on toiminnan tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen – ei rakenteen

purkaminen. Nykyiselle 34 toimikunnan mallille voisi löytyä myös kevyempiä vaihtoehtoja, datapohjaista seurantaa tulisi hyödyntää ja toimikuntien tuottaman tiedon hyödyntämistä tulisi selkiyttää.

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskeva ehdotukset

Lausuntonne koskien häiriötilanteen määrittelyä

-

Lausuntonne koskien ehdotusta yksityisten koulutuksen järjestäjien varautumisvelvollisuudeksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta oppivelvollisten ensisijaisuudelle poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain uudeksi 45 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain uudeksi 52 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta ylioppilastutkinnosta annetun lain uudeksi 4 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta lukiolain uudeksi 18 a §:ksi

-

Lausuntonne koskien ehdotusta lukiolain 4 §:n muuttamisesta

-

Lausuntonne koskien ehdotusta tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain uudeksi 26 a §:ksi

-

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ää koskevat muutokset

Lausuntonne koskien lain 8 §:ään ehdotettavia muutoksia

-

Ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset

Lausuntonne koskien lain 5 a §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 21 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 22 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien lain 24 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Ammatillisen koulutuksen työelämätoimikunnat

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen työelämätoimikuntia koskevia muutosehdotuksia

-

Täsmennykset toisen asteen lukuvuosimaksuja koskeviin säännöksiin

Lausuntonne koskien lukiolain 34 a §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta annettuun lakiin ehdotettava muutos

Lausuntonne koskien lain 3 §:ään ehdotettavaa muutosta

-

Petri Ovaska
Liiketoiminnan työelämätoimikunta